

Qui sequitur iustitiam, diligetur a Domino

Beati qui esuriunt, et sitiunt iustitiam“ quoniam ipsi saturabuntur

(kázání na den sv.Kosmy a Damiána, Q41)

Vybral jsem výrok z epištoly, kterou dnes čteme o dvou svatých, a jiný výrok z evangelia. Dnes v epištole král Šalamoun praví: „Bůh miluje ty, kteří se řídí spravedlností.“ A jiný výrok pravil můj pán, svatý Matouš: „Blahoslavení jsou chudí, kteří hladovějí a žízní po spravedlnosti a řídí se jí.“

Všimněte si tohoto: „Bůh miluje“. To je pro mne veliká odměna, Tak veliká, že bychom si snad ani toho neměli více přát, jak jsem již několikrát řekl – než aby nás Bůh miloval. Co miluje Bůh? Bůh nemiluje nic než sebe sama a co shledá sobě rovným ve mně a mne v něm. V knize Moudrosti stojí psáno: „Bůh nemiluje nikoho, nežli kdo přebývá v moudrosti.“ A v Písmu je i jiný výrok, ještě lepší: Bůh miluje ty, kdo se řídí spravedlností – v moudrosti. Všichni mistři se shodují, že boží Moudrost je jeho jednorozený Syn. A ten výrok praví: „ti, kteří se řídí spravedlností v moudrosti, a to proto: Kdo ho následují, ty miluje, neboť v nás nemiluje nic, nežli, když se sám v nás shledá. Boží láska je velmi odlišná od lásky naší. I kdybych se k tomu zavázal přísahou, nemohl bych milovat nic jiného, než dobré [, tedy *kvůli* dobrotě]. Ale Bůh miluje *proto*, že *je* [sám] dobrý – neshledává tedy v člověku něco, co by miloval, kromě své vlastní dobroty - a [miluje nás] natolik, nakolik jsme v něm a v jeho lásce. Tohle znamená dávat: že nám dává svoji lásku, protože jsme v něm a „přebýváme v moudrosti“.

Svatý Pavel říká, že budeme překonáni láskou (jeho Syna). Všimněte si: Bůh miluje. Div divoucí! Co je boží láska? Jeho přirozenost a jeho bytí – to je jeho láska. Kdy by Bohu odňal jeho milování, odňal by mu jeho bytí a božství, neboť jeho bytí závisí na tom, že miluje. A tímto způsobem povstává Svätý Duch. Spas mě Bůh! – Jaký je to div! Jestliže mě Bůh miluje vši svojí přirozeností – neboť ta tkví v tom – miluje mě Bůh vpravdě jako svou bytost a jeho bytí v tom spočívá. Bůh má jen jednu jedinou lásku – toutéž láskou, jíž miluje Otec svého jednorozeného Syna, miluje i mě.

A teď jiný význam. Také si všimněte, že je v právu ten, kdo odkrývá a odhaluje smysl Písma. A to praví: „kdo se řídí spravedlností“ – „ v moudrosti“. Spravedlivému člověku je tak zapotřebí spravedlnosti, že nedokáže milovat nic než spravedlnost. Kdyby Bůh nebyl spravedlivý – to už jsem víckrát říkal - nedbal by o Boha. Moudrost a spravedlnost jsou v Bohu jedním, a kdo miluje moudrost, miluje i spravedlnost; kdyby byl spravedlivý ďábel,

rovněž by ho miloval, nakolik by byl spravedlivý, a ani o vlas víc. A spravedlivý člověk nemiluje na Bohu to či ono; i kdyby mu Bůh dal veškerou svoji moudrost i vše, co mu mimo sebe může dopřát, nestál by o ně{ } a nezachutnal[y] by mu, protože on nic nechce a nic nehledá, neboť nemá, proč by to dělal – právě tak jako Bůh působí bez důvodu a [ani] nemá žádného důvodu neb příčiny. Tak, jak působí Bůh – bez důvodu, tak jedná také spravedlivý; jako život žije sám sobě, nehledaje příčiny a důvodu, proč má žít, tak také spravedlivý nemá žádného důvodu, aby tak jednal.

A teď si všimněme toho slůvka, kde se říká: „hladovějí a žízní po spravedlnosti“. Náš Pán říká: „Kdo požívá mne, bude tím víc hladovět; kdo mě pije, bude tím víc [po mně] žíznit.“¹ Jak tomu rozumět? U tělesných věcí tomu totiž tak není: čím více se člověk nají, tím je sytější. Ale u duchovních věci neexistuje žádná sytost – čím více jich člověk má, tím více po nich touží. Proto se zde praví: „Kdo mne pijí, budou ještě více žíznit, a kdo mne požívají, budou ještě více hladovět“. Tito tak velice baží po boží vůli a tak velice si v ní libují, že vše, co na ně Bůh dopustí, je jim příjemné a spokojí se s tím, že by si ani nic jiného nepřáli a po jiném netoužili. Dokud člověk hladoví, dotud mu chutná pokrm; a čím je hlad větší, tím více ho uspokojuje, že jí. A tak se děje i těm, kdo lační po boží vůli: těm je jeho vůle i vše, co na ně Bůh sešle, tak libá, že jsou s tím spokojeni, a i kdyby Bůh chtěl od toho upustit, nepřáli by si to – tak veliké mají zalíbení v původní vůli boží. Kdybych se chtěl zalíbit nějakému člověku a jen jeho uspokojit, přál bych si vše, co je tomu člověku příjemné a čím se mu zalíbím, více než jiné věci. A kdybych se mu více líbil v mizerném šatě, nežli v sametu, není pochyby, že bych raději nosil bídný šat než jiný. A tak je tomu s tím, kdo má zalíbení v boží vůli: Vše, co mu Bůh dává, buďsi to churavost, či chudoba nebo něco jiné, má radši než cokoli jiného. Kdyžtě to Bůh chce, proto je mu to pochuti více než cokoli jiného.

A teď byste určitě rádi řekli: „Jak vím, zda je to vůle boží?“ já říkám: Kdyby to na chvílku nebylo boží vůlí, vůbec by se to nestalo – vždycky to musí být jeho vůle. Kdybys měl zalíbení v boží vůli, bylo by ti doopravdy jako v nebi, ať se ti děje, co se děje. A těm, kteří usilují o něco jiného, než o vůli boží, se děje po právu, jestliže jsou pořád v nářku a nešťastní, lidé jim často křivdí a odevšad se na ně sype utrpení. A právem tomu tak je, neboť Boha doopravdy prodávají, jako ho prodal Jidáš. Milují Boha pro něco jiného, co není Bůh. A popravdě se jim dostává toho, co milují – o Boha se nestarají. Jestliže ti dělá dobře zbožnost nebo něco jiného, to není Bůh, to je jen stvořené. Jeden výrok Písma praví, že svět byl skrze Něho utvořen, ale co bylo utvořeno, ho nepoznalo. Kdy by si myslel, že Bůh a s ním spolu tisíc světů, znamená více než Bůh sám, nepoznal Boha a neví ani za mák, co je Bůh a je kmán. Proto nemá člověk

---

¹ Sir 24,29 – místo takřka protikladné mnohem známějšímu výroku z J 6,35.

o nic [dalšího] spolu s Bohem dbát. Kdo hledá na Bohu něčeho, jak jsem již víckrát řekl, neví, co hledá.

A tak se v nás rodí Syn – když jsme mimo příčinný řád a vnitřně se zrodíme v Synu. Origenes napsal jeden velice vznešený výrok, a povím-li vám ho, bude se vám to zdát neuvěřitelné: nejen že se vnitřně zrodíme v Synu, ale budeme i vnějšně přerouzeni a znovu se zrodíme i vnitřně, bezprostředně v Synu. Říkám – a je to pravda - v každé dobré myšlence a v každém správném názoru, nebo dobrém činu se pořád rodíme znova v Bohu. Proto, jak jsem vám nyní řekl, Otec nemá nic než nežli jediného Syna a čím méně my máme zřetel či úmysl na něco jiného než na Boha a čím více se vydáváme všanc nicotě, tím více budeme přetvořeni v Synu a tím spíše se v nás syn zrodí, a my se zrodíme v Synu, čili se staneme jediným Synem. Náš Pán Ježíš Kristus je jediným synem Otce a on sám je člověk i Bůh. Je tedy jen jediný syn v jediném bytí a je to božské bytí. A tak se s ním sjednocujeme, pokud nemáme na zřeteli nic než jeho. Bůh chce být vždy sám, to platí nutně, a nemůže tomu být jinak, že člověk musí mít vždy Boha za jediný cíl.

Bůh vlil do stvoření sice uspokojení a touhu, ale kořen veškerého uspokojení i podstatu veškeré touhy Bůh podržel v sobě. Příklad: Oheň zapustí kořeny do vody v podobě tepla, když totiž oheň odstraníme, ještě chvíli zůstane ve vodě i ve dřevě teplo; když už oheň není přítomen, přetrvá teplo tak dlouho, jak byl oheň silný. Ale Slunce osvětluje a prosvěcuje vzduch, nezapouští však do něj kořeny, neboť když už slunce není přítomno, není ani světla. A tak jedná Bůh se stvořením: odlesk svého potěšení vrhá na tvory, ale kořeny onoho potěšení si podržel zcela u sebe [a to] proto, že nás chce mít výlučně pro sebe a pro nikoho jiného. Bůh se strojí a nabízí duši a vším svým božstvem usiluje o to, aby byl pro duši přijatelný; neboť Bůh se chce zalíbit jedině duši a nechce mít žádného rovného. Bůh nestrpí žádný nátlak; také nechce, aby se člověk zaměřoval na něco jiného kromě něj nebo po něčem jiném toužil.

Někteří lidé však míní, že jsou úplně svatí a zcela dokonalí a vznášejí nárok na veliké věci a velká slova, zamýšlejí toho tolik a po mnohém touží, chtějí toho mnoho míti, mají velké ohledy na sebe, na to i na ono; chtějí být v usebrání a nesnesou [při tom] ani slovo. Buďte si jisti, že jsou Bohu vzdálení a nevstoupilo do tohoto sjednocení. Prorok praví: „vylil jsem svou duši uvnitř sebe“ a svatý Augustin říká [ještě] lepší slovo. Říká: „vylil jsem svou duši nad sebe“. Tomu tak nutně musí být, musí vystoupit nad sebe, má-li se sjednotit se Synem [božím]. A čím více vyjde ze sebe, tím více se se Synem sjednotí. Svatý Pavel praví: „budeme přeměněni do téže podoby, jakou je on.“

Jeden výrok Písma říká, že ctnost není ctností, nepřichází-li od Boha, skrze Boha nebo [není-li] v Bohu. Jedno z toho trojího musí nastat. Kdyby tomu bylo jinak, nebyla by ctností. Co

z toho je však nejlepší, to vám nepovím. A teď budete žádat: „Pověz, pane, co to je? Jak bychom mohli existovat v Bohu bezprostředně, že bychom o nic jiného neusilovali a nic jiného nehledali než Boha? A měli bychom být chudí všeho zanechat? Je to těžké, když říkáte, že nemáme toužit po odměně!“ Buďte si jisti, že to Bůh taka nenechá, [dokud] nám nedá vše. A i kdyby přísahal sám při sobě, nemohl by přesto dopustit, aby se nám nemusil dát. Pro něho je nezbytnější dávat, nežli pro nás přijímat, ale nesmíme se na to zaměřit: čím méně na to myslíme nebo se nám to líbí, tím více dá. Tím Bůh nezamýšlí nic jiného, než abychom byli tím bohatší a tím více dokázali přijmout.

Občas říkávám, když se mám modlit, takové slovo: „Pane, tohle oč prosíme, je tak maličké! Kdyby mě někdo o to prosil, dal bych mu to, a pro tebe je to stokrát snadnější a sluší se ti to poskytnout. Čím je to větší tím [přece] raději dáváš.“ Neboť Bůh je hotov dát veliké věci, jen kdybychom dokázali nechat ve spravedlnosti všechny věci.

Abychom se takto „řídili spravedlností“ v moudrosti, hladověli a žíznilo po ní, až bychom [jí] byli nasyceni, nám pomoz Bůh. Amen